

Min närstående har ekonomiska svårigheter

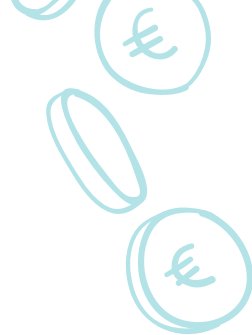
Hur kan jag vara till stöd?

Denna broschyr hjälper dig att reflektera över hur du kan stödja en närstående som har ekonomiska svårigheter utan att utsätta dig själv för risk.

Innehåll

1. <u>Tala öppet om pengar</u>	4
2. <u>Riskera inte din egen ekonomi</u>	8
3. <u>Lär dig känna igen ekonomiskt utnyttjande</u>	10
4. <u>Var får man hjälp?</u>	12
5. <u>Betalningsanmärkning och utmätning</u>	14

1. Tala öppet om pengar

Ekonomiska svårigheter och problem med lån förekommer allmänt. Till exempel har 380 000 finländare fått en betalningsanmärkning. Har man en bestående brist på pengar eller om man hamnat i skuldfälla, påverkar det lätt även närstående. Det är naturligt att vilja kunna hjälpa vid ekonomiska problem, särskilt om det är fråga om ens eget barn eller en närstående som även annars är i en svår livssituation. Men genom att hjälpa kan du själv hamna i ekonomiska svårigheter eller använda slut på dina krafter. Din hjälp kan även fördröja eller förvärra situationen för din närstående, särskilt om problemen beror på oförmåga att sköta sina finanser eller på spelberoende.

Ifall du är orolig över din närståendes ekonomiska svårigheter ska du ta upp saken. Berätta vad du lagt märke till och varför det gör dig orolig. Uppmuntra din närstående att börja utreda sin situation och söka hjälp. Akta dig för en anklagande ton.

Måna om ditt eget välbefinnande och dina egna finanser. Sök stöd, så att du också orkar. I slutet av denna broschyr finns en lista på instanser som kan hjälpa.

Det finns sällan en snabb lösning på ekonomiska svårigheter och skuldproblem. Det går ändå alltid att göra någonting och det är möjligt att din närstående under loppet av en längre tidsperiod klarar av att sköta sina skulder. Du kan stödja och uppmuntra på vägen till en bättre ekonomi.

Ifall orsaken till de ekonomiska svårigheterna är beroende, oförmåga att sköta sina finanser eller sjukdom, är det viktigt att söka hjälp även för dessa. Annars kommer de ekonomiska svårigheterna att återuppstå efter ett tag. Din närstående kan även ha möjlighet att få en intressebevakare på basis av försämrat hälsotillstånd eller annan motsvarande orsak. Utred denna möjlighet vid magistraterna. Man kan även förbereda sig inför framtiden med fullmakt för intressebevakning. Den kan man skriva tillsammans med sin närstående, så att den närstående får besluta vem som sköter de ekonomiska ärendena ifall hen inte själv längre är kapabel.

Kom ihåg att varje vuxen person ansvarar själv för sin ekonomi. Man kan inte ändra en annan persons ekonomiska mönster eller begränsa uttagning av lån, om inte personen själv är motiverad till förändring. Ingen kan tvingas att ta emot hjälp. I dessa situationer är det särdeles viktigt att se till att man själv orkar, sköter sin ekonomi och att man vid behov sätter gränser för sin hjälp.

Du kan stödja och uppmuntra din närstående genom att t.ex:

- Tillsammans reda ut kontaktuppgifter till instanser som kan hjälpa
- Hjälpa till att uträtta ärenden, t.ex. följa med till ekonomi- och skuldrådgivningen
- Stödja den närstående i planering och uppföljning av finanser, t.ex. genom att ta i bruk appen eller arbetsboken som finns på penno.fi
- Hjälpa till att reda ut den totala skuldsumman

Du kan stödja din närstående då denna reder ut sin besvärliga situation, dock inom ramarna för ditt eget välbefinnande och ork.

Tidigare betalade jag min insjuknade närståendes snabblån och köpte kläder, mat och saker, då dennes ekonomiska situation var en röra. Nu när intressebevakningen kommit igång försöker jag undvika att betala räkningar, kläder och skulder.

2. Riskera inte din egen ekonomi

Du har rätt att bestämma om du kommer att hjälpa din närstående ekonomiskt eller inte. Ifall du vill ge pengar bör du se till att du klarar av att i tid betala dina egna utgifter för boende, liksom även andra viktiga räkningar. Kom även ihåg att sätta undan pengar för mat och andra vardagsutgifter. Ifall dina pengar inte räcker till för dina egna vardagsutgifter, kommer du att vara i stor risk att strama åt din ekonomi eller bli överskuldssatt om du ger pengar åt din närstående.

Ifall du hjälper din närstående ekonomiskt bör ni diskutera vad de ekonomiska svårigheterna beror på. Är det fråga om en tillfällig svacka i inkomsterna eller är det ett mer långvarigt behov av hjälp? Överväg om det är möjligt att ditt ekonomiska stöd möjliggör t.ex. spel- eller drogmissbruk.

Egendom och skulder hör till den person i vars namn de tecknats. Du är alltså inte ansvarig för din närståendes skulder. Se till att du inte tar ut lån i ditt eget namn för den andres del, att du inte ställer dig som medgäldenär till lån och att du inte går i godo för den andres lån. Dessa förpliktelser är sådana att du måste betala dem ifall din närstående inte klarar av det.

Ekonomiska ärenden är förknippade med många juridiska frågor till exempel då ett parförhållande tar slut. Det lönar sig att på förhand reda ut saker och skriva ett äktenskapsförord eller ett testamente, även om t.ex. en skilsmässa inte skulle kännas sannolikt. Det lönar sig alltid att ta hjälp av en jurist. Du kan fråga rättshjälpsbyrån om hjälp.

**Trevliga gemensamma
stunder kan föra
bort tankarna från
svårigheterna ett tag.
Konkret hjälp kan till
exempel vara att du
bjuder din närstående att
komma och äta hos dig.**

3. Lär dig känna igen ekonomiskt utnyttjande

Ibland kan en närstående kräva mer ekonomiskt stöd av dig än vad du är villig att ge. Då kan det vara fråga om ekonomiskt utnyttjande. Tecken på fara är till exempel:

- Den närstående begär pengar, att du betalar räkningar eller att du tar ut lån för dennes del, till och med genom hot, utpressning eller manipulering.
- Du är rädd för att neka ekonomiskt stöd eller du fortsätter att hjälpa, trots att du beslutat dig för att sluta.
- I ett parförhållande eller i annat gemensamt boende är det du som måste bära större ekonomiskt ansvar för gemensamma utgifter än vad som skulle vara rättvist.
- Din närstående använder din egendom eller dina pengar utan ditt tillstånd.

Man ska inte tolerera dåligt beteende eller våld. Tala öppet om saken med en betrodd närstående eller en hjälpanstans. Ta vid behov även kontakt med myndighet.

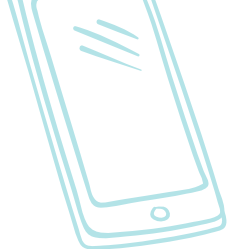
Förvara dina nätbankskoder, bank- och kreditkort på säkert ställe. Stäng korten ifall du misstänker att de missbrukats. Ifall du misstänker att någon tar ut lån i ditt namn kan du begära att ett eget kreditförbud antecknas i dina kredituppgifter som säkerhetsåtgärd. De största registeransvariga för kredituppgifter är Suomen Asiakastieto Oy och Bisnode Oy. Gör en brottsanmälan ifall missbruk sker.

**Man kan klara sig
och hitta en väg
ut ur ekonomiska
svårigheter.**

**Ifall du eller din
närstående har det
svårt ska du inte tveka
att be om hjälp.**

**Det finns både stöd
och hjälp att få.**

4. Var får man hjälp?

Råd, stöd och information kan man få från många olika ställen. Kontaktuppgifterna finns på näten.

- **Ekonomi- och skuldrådgivningen**, som hjälper personer och småföretagare med betalningssvårigheter att hitta lösningar för sina skuldproblem. Tjänsten är avgiftsfri.
- **Rättshjälpsbyrån**, som ger juridiska råd
- **Social- och hälso servicen samt missbrukar- och mentalhälsovårdstjänsterna**
- **Fpa**
- **Indrivningen**, där man även kan få handledning och råd
- **Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata**, där man ansöker om intressebevakare
- **Medborgarrådgivningen**, som ger råd och handleder i användningen av offentliga tjänster
- **Din egen bank**

Många föreningar erbjuder rådgivning och stöd för olika slags livssituationer. På nästa sidan finns några exempel. Noggrannare information om föreningarnas verksamhet samt kontaktuppgifter finns på nätet. Det är bra att veta att några av organisationerna ge rådgivning bara på finska.

- **Garantistiftelsen, Velkalinja -telefon tjänsten och Kysy rahasta -chatten:** ekonomi- och skuldärenden
- **MIELI Psykisk Hälsa Finland rf, Kristelefon och regionala kriscenter:** stöd i svåra livssituationer
- **FinFami - Anhörigas stöd för mentalvården centralförbundet och regionala anhörigföreningar:** stöd för anhöriga och anhörigvårdare till klienter inom psykiatrisk rehabilitering
- **Mielenterveyden keskusliitto, telefonrådgivning och chat:** stöd för klienter inom psykiatrisk rehabilitering och deras närstående
- **Peluuri-hjälplinjen och chatten:** stöd för spelare och deras närstående
- **Pelirajat'on-kamratstödslinjen och chatten** kamratstöd för spelare och deras närstående
- **Suvanto-linjen:** stöd för äldre personer som utnyttjats
- **Kvinnolinjen:** stöd för kvinnor som utsatts för våld eller som oroar sig för våld
- **Nollinjen:** stöd för dem som utsatts våld i nära relationer
- **Förbundet för mödra- och skyddshem och medlemsföreningar:** stöd för barn och familjer som lever under svåra och otrygga omständigheter
- **Brottsofferjouren:** stöd för personer som utsatts för brott
- **Föreningen för förebyggande rusmedelsarbete (Ehyt), telefonrådgivning:** samtalshjälp för eget eller närståendes missbruksproblem
- **ADHD-förbundet, telefonrådgivning:** utmaningar inom aktivitet och uppmärksamhet
- **Församlingarnas diakoniarbete:** samtalshjälp och handledning vid svåra livssituationer

På Garantistiftelsens webbplats www.takuusaatio.fi har man samlat information om olika hjälpande instanser.

5. Betalningsanmärkning och utmätning

Det uppstår många följder av en betalningsanmärkning, men de har inte alla lika stor inverkan på vardagen. I regel är det skäl att försöka undvika betalningsanmärkning. Bäst lyckas det genom att man söker om hjälp genast när man får svårt med betalningar. För den som är i skuldfälla kan det till och med vara till fördel att mista sina kredituppgifter eftersom en betalningsanmärkning stoppar skuldsättningen. När man inte längre får ny kredit kan man inte heller leva på lånade pengar eller betala av skulder genom att skuldsätta sig ytterligare.

Man kan i ganska lång tid undvika betalningsanmärkning genom att alltid ta ut nytt lån för att täcka betalningarna för räkningar och tidigare skulder, men då ökar skuldsumman och det blir allt svårare att klara av skulderna. Därför lönar det sig i vissa situationer att låta skulderna gå till indrivning och utmätning, trots att det ger en betalningsanmärkning. Efter detta kan man sedan börja leta efter en hållbar lösning på skuldproblemen.

Utmätning kan vara en lättnad eller till och med ett förnuftigt alternativ, om det leder till slut på skuldsättningen. Skulderna växer ränta under utmätningen, men det blir också dyrt att betala en skuld med lånade pengar. Ifall det verkar ta lång tid att minska på sina skulder under utmätningen kan man utreda möjligheten till skuldsanering.

Det lönar sig att gå igenom situationen med en ekonomi- och skuldrådgivare.

Penno – kontrollera dina finanser

Börja
använda
Penno
redan idag!

Penno är ett kostnadsfritt och enkelt sätt att följa sina finanser. När du skriver in dina inkomster och utgifter i Penno hålls du uppdaterad om din ekonomiska situation. Logga in på appen via penno.fi eller beställ en arbetsbok från Garantistiftelsen.

Denna broschyr hjälper dig
att reflektera över hur du kan
stödja en närstående som har
ekonomiska svårigheter utan att
utsätta dig själv för risk.

**Gratis
rådgivning**

Velkalinja
tfn. 0800 9 8009

Kysy rahasta -chat
takuusaatio.fi

 Takuusäätio

Hjälper människor att ta kontroll över sina finanser.